Ч. 221. Чернівцї, недїля дня 6. (18.) жовтня 1896. Рочник XII.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграниці 20 рублїв або 40 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ
щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.
Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)
Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Результат жнив у всхідній Галичинї і на Буковинї в роцї 1895-ім.

Написав
Вячеслав Будзиновский.

(Дальше).

Але не лиш меньше з е р н а продукує наше поле, не лиш се зерно є лекше і гірше, як в Чехах; також в продукциї соломи не можемо видержати конкуренциї з Чехами. Меньше соломи се також значить щось в господарці. Для повноти образу подаєм ріжницю, яка заходить в продукциї соломи у всхідній Галичинї, Чехах і на Буковинї.

Соломи продукують з гектара сотнарів метричних:

	Чехи	всхід. Гал.	Буковина
пшеницї . . .	20·9	18	21·8
жита	21·5	13·7	16
ячменю . . .	16·8	17	16·3
вівса	18·8	17	20·2
проса	17	14·7	15·3
стручкових .	15	17	14·6
ріпаку . . .	14	15	11·4
гречки Мор.	14·6	14·4	12·8
кукурудзи .	—	23·5	33

Значить у всхідній Галичинї

	випродуковано,	а могло би бути	т. є. більше сот. соломи
пшен.	4.889.790	5,677.590	787.800 „
жита	4,591.690	7,205.940	2,614.250 „
вівса	7,250.415	8,018.110	767.695 „
проса	337.850	390.710	52.860 „

В соломі з ячменю і гречки ріжницї майже нема. Солома прочих продуктів представляє ся троха лїпше як в Чехах, але она майже без вартости. Найважнїйша є солома з чотирох перших родів збіжа, а тої могла-б всхідна Галичина продукувати о 4.222.545 сотнарів соломи, а 377.350 сотнарів сїна більше, як тепер продукує.

В порівнаню з Буковиною продукує всхідна Галичина меньше соломи: пшеничної о 3.8, житної о 2·3, вівсяної о 3·2, просової о 0·6, кукурудзяної о 9·5 сотнарів; більше: ячмінної о 0·7, стручкових овочів о 2·4, з ріпаку о 3·6 сотнарів.

Результат нашої студиї ось який:

Всхідна Галичина повинна продукувати:

пшеницї	за 26,476.579	зр. т. є.	за 13,557.643	зр.
жита	„ 23,405.563	„ „	„ 10,479.803	„
ячменю	„ 36,214.996	„ „	„ 25,567.942	„ більше як тепер
вівса	„ 26,144.996	„ „	„ 6,183.422	„
гречки	„ 11,287.866	„ „	„ 5,614.036	„
проса	„ 2,291.052	„ „	„ 996.604	„
гороху	„ 5,637.240	„ „	„ 2,207.065	„
фасолї	„ 1,215.990	„ „	„ 297.838	„
сочевц.	„ 763.020	„ „	„ 133·680	„
вики	„ 1,488.089	„ „	„ 338.751	„
ріпаку	„ 1,496.319	„ „	„ 685.929	„
хмелю	„ 3,953.745	„ „	„ 3.853.680	„
коноплел. насїня	„ 353.185	„ „	„ 653.185	„
льну н.	„ 350.482	„ „	„ 350.481	„
маку	„ 105.075	„ „	„ 16.345	„
бурак. н.	„ 23,122.182	„ „	„ 22,787.560	„
конш. н.	„ 1,160.560	„ „	„ 326.260	„
кукуруд.	„ 6.839.222	„ „	„ 2,182.402	„
			99.232.626	

Більше як девятьдесять девять мілїонів! Дочислїм до того вартість 29·000 сотнарів льну, 377.300 сотнарів сїна, чотири і 1/4 мілїонів сотн. соломи і надвишку, яку Галичина повинна мати в тих продуктах, о котрих ми не говорили; то вартість рільничої продукциї всхідної Галичини повинна перевисшати теперішну єї вартість що найменьше о 120 мілїонів зр.!

Того, що наша земля о много лїпша, як ческа, і повинна би видавати ще більше, як край, з котрим Галичину ми порівнуємо, що самі наші пасовиска, котрі нинї не дають майже нїяких доходів, видавали би о кілька мілїонів більше, єсли би переведено потрібні мелїорациї, — вже й не беремо в рахунок. Лишаємо ся при попереднїй нашій цифрі, стодвайцять мілїонів зр.

Що значить для нас та сума? — Кілько з того випало-б на родину рільника? Докладного числа рільничої людности у всхідній Галичинї не знаємо. Можемо найти лиш приближене число дорогою посередною. Русинів у всхідній Галичинї маємо несповна три мілїони. Се є як раз населене всхідної Галичини. Припустїм, що з того відчислити треба пів мілїона на руску бюрократию, ремісників, купців і міщан, що не займають ся рільництвом, лишить ся нам півтретя мілїона рільничого населеня всхідної Галичини. Така сама більше-меньше цифра вийде, єсли зважимо, що рільничої людности в цїлій Галичинї числять до півпята мілїона. Розділивши ту

Думка.

Ти, грімка музико, заграй менї дико,
Щоб я в серцю свому чув потугу грому,
А жалю менї не завдавай!...
Гей там у горах, у верхах і зворах,
У лїсній гущаві місця величаві —
Там мій видуманий рай!

Тілько того раю, що квіток у маю,
Тілько всього дива, що думка щаслива,
Що там не видати лиць журних;
Тілько шум смереки, шепоти далекі,
Тілько гра потока — і думка широка
Лине по верхах гірских, сумних.

Що менї турбота, вся людска робота,
Радости затруті, смутки незабуті, —
Я про них тепер вже не журюсь;
Маю я чудовий куток смерековий,
Грає там музика Господня велика,
Нею я на всї часи упюсь!

По пустих надіях у солодких мріях
Промине так сонне жите невгомонне,
Як по рінп сей гірский потік...
Де-ж ти молодвнький віку солоденький,
Де твої утїхи, радости і сьміхи,
Що ти так незамітно утїк?...

Ой заграй, музико, грімко, гучно, дико,
Най у серцю свому чую силу грому,
Щоб заграло, як у повени ручай!
Досить того суму, кину геть задуму,
Досить тих мрій сонних, бажань нев-
(гомонних,
В працї свою тугу забувай!

М.

Зісохлі рожі.

Написав
Мирон Кордуба.

Qu' importe le caractere?
le coeur est tout!
Scribe: Le verre d'eau II, 2.

Вже стало темнїти. Я кинув перо, бо букви почали покривати ся якоюсь сїрою опоною і були що раз то більш невиразні.

Сумрак вечірний має дивний вплив на чоловіка, особливо на самотї. Він розніжнює душу, подражнює уяву.

Я відсунув написане на бік та забрав ся машинально перекладати паперцї і карточки у своїм „etui.“ З бічної передїлки висунули ся дві зісохлі рожі.

Одна з них червона, колись аж вилискувала ся против сонця, та палила краскою любви, сьвіжою, непорочною. Сю рожу о н а менї пришпилила своїми ніжними ручками до кляпи сурдута. Пришпилила на прощане, коли я виїздив з єї дому, щоб більше не побачитись з нею.

Ми були свояки: тїточний брат і сестра. Однак любов, що нас вязала, була зовсїм не така, як між свояками. Се була любов мужчини до женщини, любов горяча, пристрастна, глубока і і незмірима мов океан. Ми нїколи не казали одно одному як любим ся. Але чи-ж на висказане сего треба аж слів? В такій любві, яка між нами була, слова суть безсильні, млаві. Ми розуміли добре, що значить то прискорене бите серця, коли самі в комнатї остали ся, та туга, коли розлучили ся бодай на хвилину, та приємна дрож і милий супокій, коли наші руки сплели ся. А проче доповіли очи...

О ті очи, очи! Чорні мов терен, горячі мов полумінь. Бувало, дивиш ся в них і забудеш про себе, про сьвіт, жите...

суму на обі части краю, припаде на західну Галичину два, а на всхідну півтрета міліона. Єсли почислимо по пять осіб на родину, будемо мали 500.000 родин, занятих управою ріллї. Після мінімального нашого обчисленя, повинна всхідна Галичина продукувати о 120 міліонів більше, як тепер продукує. Тогди кожда родина мала би з ріллї о 240 зр. доходу більше, як тепер! Для нашого селянина сума ся така значна, що обізнаний з нашими обставинами мусить мати спору дозу цивільної відваги, щоби в се увірив. А однак так оно є. — Се мінїмальна сума, о яку може піднести ся наша продукция рільна. Галичина повинна і може продукувати два рази тілько, кілько продукує.

(Конець буде)

Католицкий руско-народний союз.

Поміщаючи вчера допись про се нове полїтичне товариство руске, ми обіцяли сказати своє слово про него, Чинимо се нинї зараз, бо — як читаємо в *Дѣлѣ* — оно дуже цїкаве знати наш погляд, — ну, а ми не маємо причини відмовити его цїкавости. І иньші певно також цїкаві на наше слово.

Єсть у Русинів особливша охота, добачувати на Руси більше партий, нїж їх справдї є, і уважають се якимсь лихом специяльно руским, таким, якого в иньших народів нема. Отже розріжняють у нас старорусів і москвофілів (нїби дві партиї), коли по правдї се одна партия; розріжняють радикалів і социял-демократів, коли се лиш дві галузи одної партиї, котра добровільно, а не задля незгоди подїлила в той спосіб свою роботу. Найде ся гурток людий, що мають иньшу думку в якійсь данїй справі — то хоч би він у всїм иньшім годив ся з засадами партиї, сейчас рускі мудрагелї придумають для него окрему назву і відтак бідолахи плачуть, що ось то на Руси аж тілько партий і ми тому такі слабі. Замісць рішити ся вже раз і пристати виразно до котроїсь партиї, більша часть рускої інтелїґенциї думає собі, що она мудрійша від тих, котрі вже пристали рішучо до орґанїзаций, і тілько рахує собі нові обяви житя народного і зараз штемплює їх назвою партий, щоби потім плакати. Отсю руску мороку підхопили й польскі і чеські ґазети — і така ґазета Politik думає собі. що сказала щось дуже мудрого і характеристичного словами, що „Русини не мають нїчого иньшого до роботи, як усе викликувати нові партиї.“ Хто се каже? Ческа ґазета, котра знає, що у Чехів, не рахуючи шляхти, є партиї: молодочехів, старочехів, хлопска-аґрарна Стясного, партия клерикальна, pokrakarze, социял-демократи, омлядіністи — і ще може які иньші!... А у Поляків хиба партий мало?

Нехай отже часописи других народів рахують собі свої партиї, а ми, Русини, знаймо, що у нас час переходовий, що у нас з хаосу полїтичного що лиш тепер повстають партиї справдї полїтичні, що орґанїзация така, як „Католицкий руско-народний Союз,“ — се на всякий случай цїлком консеквентний обяв житя народного і означає не зацофане, а поступ. Доси ми укладали свої партиї після ідеї національної; тепер та ідея уже на стілько здійснила ся, що не маємо чого побоювати ся о еї бит, — отже в орґанїзацию народну входять тепер справдї полїтичні моменти. Хто признає рацию биту радикалам, той зовсїм не повинен дивувати ся, що орґанїзують ся і клерикали.

*

Опозицийні рускі часописи (поки-що *Дѣло* і *Галичанинъ,* а до них, розуміє ся, прилучить ся і *Громадский Голос*) приняли „Католицкий руско-народний Союз“ обявами великого невдоволеня. Нас то дуже дивує. Обі ті перші часописи все запевняють людий, що Русь стоїть лише на сьвящениках, що їм дорогий і католицизм і інтереси сьвящеників, що они готові все їх боронити; — коли-ж сей католицизм і інтереси католиків приняли форму „союза“ для успішнїйшої оборони, — *Дѣло* і *Галичанинъ* виступають против него. Де консеквенция? Тут видко або безпринципність або фарисейство сих двох ґазет, і не ми, буковиньскі Русини разом з „Буковиною“, тілько прихильники сих двох галицких ґазет, сьвящениками підпираних, не знають, що з католицизмом почати. Тепер же настала крайна пора для них виявити виразно свою краску і рішити ся, в котрий бік іти. Хто каже, що боронить католицких сьвящеників, а разить его католицизм в проґрамі полїтичного товариства, той фарисей і облудник.

*

„Католицкий руско-народний Союз“ має на цїли: дбати про релїґійно-моральні, народні, полїтичні і економічні справи руского народу в Галичинї, именно же справи руских селян і міщан на основах католицких. Тим то товариство буде: 1) розбуджувати і піддержувати сьвідомість народну, ширити пізнанє і почутє прав горожаньских, поучувати про горожаньскі права взагалї як і про законні способи оборони в случаях нарушеня або перепони в свобіднім виконуваню прав; 2) ширити почутє справедливости, взаїмної помочи і потреби стоваришень, яко найважнїйших способів до піднесеня добробиту і усуненя визиску; 3) дбати о зменьшенє публичних тягарів; 4) дбати о переведенє в законодавстві справедливого розкладу податків і тягарів публичних; 5) дбати о улекшенє набуваня, побільшуваня і взагалї піднесеня селяньских і міщаньских господарств, ремесла і промислу.

Так означена цїль сего нового товариства в статутї. Хто що може закинути против цїлий сего товариства і партиї, яка коло него збере ся в Галичинї?! Чим ті цїли кому не до вподоби? Тим хиба, що основу мають католицку? Розуміє ся, галицким москвофілам, котрі в справі віри були і суть фарисеями, не подобає ся Союз именно сею католицкою основою, бо впрочім они не мали би нїчо против того, аби за ними був і Є. Е. Кардинал і правитетьство і щоби они могли зносити ся з правительством так, як колись. „Дїловикам“ не влад се товариство тим, що они самі не знають, чого хочуть. Раз дають они докази симпатиї з радикалами, другий раз з якимись старорусами, третїй раз пишуть чорно на білім, що з Барвіньским мають спільний ґрунт, четвертий раз доказують, що не будь сьвящеників і Руси не було би, а пятий раз повстають против товариства, котре має цїли зовсїм безнаганні, ті самі, що і львівска Народна Рада, лише основу має католицку. Жадайте від них льоґіки!

Так тепер прийшла пора Дїловикам подати ся або в бік радикалів, або в бік клерикалів, мають до вибору, — а мороки на Руси нехай дальше не підтримують своєю гойданкою поміж противними собі партиями.

*

Ми, буковиньскі Русини, займаємо супротив сего нового товариства полїтичного у Львові таке становище: Товариство се виразно зазначує у своїм статутї, що має дбати о руский нарід в Галичинї; коли-ж так, то жаден православний буковиньский Русин не має права

Серця наші раювали, але уста мовчали. Слова „люблю тебе“ не почуло ся між нами нїколи.

Чому?

Чому не висказати того, що серце чує? Чому не розказати своїх гадок безугавних? Чому не сповнити того, про що цїлими ночами мріло ся, що цїлими днями в душі лелїяло ся?

Чому не кинути ся було їй на шию і не сказати: „Будь моєю на віки!“

Чому?

На се лиш одна відповідь:

Ми були свояками!

А родичі еї нїколи не згодили-б ся на наше подружє. „Супружество між тїтечним братом а сестрою — сказав раз еї батько — то гріх.“

„Близькі свояки у спільному пожитю нїколи не бувають щасливі,“ — говорила часто мати.

Всяке переконуванє, всякі докази противні не довели-б до нїчого.

Ми мусїли розпрощати ся...

При від'їздї она пришпилила менї червону рожу, а очи еї говорили:

„Се на спомин від мене.“

Від тої хвилї минуло десять лїт. Рожа зісохла як перець, скорчила ся, покришила ся, але я еї все ховаю. Она менї дорожче диямантів.

В півтора року від часу розлуки еї видавали замуж за питомця. Мене просили на весїлє...

Чи міг я їхати і дивити ся, як моя ясочка летить в обійми другого, допче всї милі спогади і недавні мрії?

Чи міг я се спокійно перенести?

Нї! сто разів нї!

Я хотїв зробити ся хорим і тим оправдати свою неприсутність. Та захорував таки справдї і то тяжко. Прийшло ся лежати цїлих три місяцї...

А она?

Вихована нїжню, під опікунчими крилами родичів, що берегли еї мов ока в голові — пустила ся на розбурхане море житя. Муж еї був людина добросердна. Однак слабке здоровлє зробило его прикрим. Найменьша дрібниця давала почин до суперечок та невзгодин домашних. Він сам був троха брусоватий. Нераз в товаристві чужих людий кидав їй прикрі слова, їй, що еї разив вже шорсткійший тон в бесїдї. Не розумів, що все те болїло еї несказано, обиджувало еї нїжне чувство, ранило острим ножем серце.

Она почула порожнечу, якої нїяк виповнити не з'уміла. Зрозуміла цїлу безвихідність свого положеня...

Не плакала, не жалувала ся нїколи перед нїким. На се була за горда. Біль свій пекучий давила в собі.

Певно нераз приходили їй на думку ті щасливі хвилї, які проминули нам у купі...

Так бодай менї видить ся! Бо я ті хвилї все любо згадував. В горю так любо мріти о щастю!

Два роки знову проминули. Я дістав друге запрошенє.

Була се чвертка паперу з чорною обвідкою.

Она вмерла!

Думаєте, я плакав? Зовсїм нї! Око було сухе-сухісеньке; нї одна слеза не протиснула ся між повіки. Лиш там у грудях, над серцем... щось так давило... Ох!... Мов цїла скеля розпирала грудь, аж під горло підходила. Я снував ся мов оголомшений.

По похоронах остав я ще тиждень в селї, де вмерла. Ночи пересипляв у місцевого учителя, а цїлі днини проводив на еї гробі...

Менї здавало ся, що вернули давні хвилї. Ми знову були так близенько себе! Лиш тоненький шар землї нас дїлив. Я обсїяв гріб цьвітами, а в головах посадив рожі.

На другу весну, в маю, я приїхав знову відвідати сестричку. Першу рожу, що зацвила, зірвав собі на спомин.

Се друга рожа...

Вже не червона, як перша, а біла. Білесенька як найчистїйший снїг, аж вилискувала ся против сонця. Та якось то сяєво, що било від неї, було иньше чим у першої. Не таке веселе, любляче, а якесь жалібне-жалібненьке, аж за серце хватало.

Тепер лежать обі рожі передо мною. Обі сухі, зівялі, місцями аж на порох стерті. А колись було в них житє, колись пишали ся красою.

Чому судилось їм так марно зівянути?

Згинути перед часом...

Завмерти...

Чому?

„Бо подружє між свояками не буває нїколи щасливе.“

А нас хотїли зробити щасливими!

І зробили...

. . . .

Я підніс червону рожу і зложив на нїй горячий поцїлуй.

Те саме хотїв зробити й з другою, та непрошена слеза висунула ся із-за повік і впала важкою каплею на саму середину.

Але вже не привернула еї до житя.

Зарваниця, 7-го серпня 1896.

дорікати сему г а л и ц к о м у товариству за его католицку основу. В квестиях віри толерантні, ми не забуваємо, що маємо і православних Русинів (і то далеко більше, як католиків) — і нам одна як друга церков однаково мила, коли сповняє свою задачу супротив народу руского.

Цїль же „Католицкого руско-народного Союза" така, що против неї ніякий розумний Русин нїчого не може мати; длятого оскілько католицкий характер союза не буде сягати у сферу інтересів православної церкви (а о се нема найменьшої обави), о стілько союз може бути певний нашої симпатиї. Т а к с а м о радо привитали-б ми реальну роботу львівскої „Народної Ради," коли-б она до якої розумної роботи була способна, як радо повитаємо реальну роботу сего союза, коли він розвине ся і зискає собі прихильників.

Буковиньскі Русини мають аж надто богато роботи у своїм краю, щоби бажали собі інґеренциї в справі галицких Русинів; але они мають так богато спільного ґрунту з галицкими народовцями-Русинами, що всякі заходи тих для скріпленя сили народу можуть нас лише тїшити і додавати нам віри у нашу роботу. А в тих спільних змаганях нам — як кажемо — так само потрібна і користна робота унїята як і православного чоловіка.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 17-го жовтня 1896.

До Чернівців приїхала ґрафиня Анастазия Кільмансеґ, жена долїшно-австрийского намістника, на відвідини своеї матери, бар. Лебедев.

„Руску Торговлю" отворено минувшої суботи, дня 10-го с. м., в Дорошівцях, кіцманьского повіта. По відправленю служби Божої посьвятив тамошний парох о. Манастирский льокаль „Торговлї," при чім взяли участь також пп. учителї Радик і Бойчук. Відтак виголосив о. парох до народу відповідну до хвилї промову. Директором „Торговлї" вибрано о. Манастирского, касиерами господарів Івана і Ілю Павчуків, а торговцем церковного півця Івана Онищука. Небавом буде отворена ще друга християньска крамниця в Дорошівцях. Щасть Боже!

Еміґрацийна нужда. З початком сего року виеміґрував з Нового Двора коло Кристинополя селянин Гнат Полотнюк з цїлою своєю родиною, разом 8 душ. Він був зажиточний господар, мав около 30 морґів поля, але мав довгів на 3000 зр. Полотнюк продав господарство, сплатив довги і виїхав за море в надії, що аж там він розбогатіє. Та не довго прийшло ся єму ждати і побачив, що пішов зпід ринви та на дощ. Що-ж було єму робити? За решту гроший з проданого господарства повернув Полотнюк з родиною назад в своє родиме село, але не мав навіть на щоденний хлїб. Сокальский староста змилосердив ся над ним і зарядив складку для Полотнюка, так що Полотнюк буде хоч мати з чим перезимувати. Сей випадок нехай знов буде осторогою для наших селян, щоби не пускали ся за море, де їх замісць сподїваного добра жде лише крайна нужда.

Поклад торфу найдено в Станїславові при копаню каналу міского через середину улицї Ґазової. Поклад торфу находить ся в глубинї 2 — 3 метрів, а сам поклад буде мати кілька метрів глубини. Причиною того дивного явища та обставина, що улиця Ґазова тягне ся вздовж давних валів міских, поза котрими були глубокі і широкі фоси. А що улиця Ґазова находить ся в місци давної фоси (широкого на кільканайцять метрів рова), тож і торф утворив ся там з водяних ростин та з всякого сьмітя, що висипувано у фосу. При твердинях з часів середновічних і новійших аж до XVIII-го столїтя мали велике значінє для оборони фоси широкі і наповнені водою.

Для ґімназиястів. З шведских ґімназий буде в короткім часї всяка наука латиньской і грецкої мови викинена. Комісия, котру покликано ще 1890 р. для реформи науки у висших школах, висказала ся за усуненєм і випрацювала проект закону, котрий предложено 1894 р. мінїстерству шкільництва. Відтам прийшов проект оногди під наради стортінґу (парляменту). Мінїстер Свердруп сам, бувший сьвященик, дуже холодно відносив ся до старинних мов, але бажав хоч якийсь переходовий час. Однак стортінґ ухвалив всїми голосами радикалів і кількома голосами правиці цїлковите усуненє науки латиньскої і грецкої мови з середних шкіл без переходового часу. У нас якось перед роками говорили о знесеню науки грецкої мови, котра непотрібно морочить молодим ученикам голови, але опісля все притихло і доси остало все при старім, але чи при добрім, о сїм сумнїваємо ся. Може ухвала шведского стортінґу і у нас пригадає сю важну справу.

Вершок еманципациї. Ширшаюча еманципация женщин в Америцї приносить нам щодня щось нового. Але вершком єї буде, здаєть ся, уведенє судженого. Особи: Юлько Сльотер — трусливий і встидливий суджений; Гандзя Пікерінґ — молоденька, гарна, до того ще й богата. Юлько не домагає щось на серце, длятого батько заборонив єму, 36-лїтному молодцеви, женити ся! В батьківскім домі в Ню-Джерсі недужого Юлька доглядала якась стара тїтка. Але панна Гандзя Пікерінґ засїла ся і одної днини, коли грізно-нїжний тесть in spe поїхав до Нового Йорку, она заїхала перед дім, мимо сильного протесту тїтки казала винести жениха, поїхала з ним до сьвященика і той без проволоки повінчав молоду пару. Від тої хвилї недуга серця у Юлька майже щезла, а Гандзя каже, що то она его вилїчила. Хто знає, коли то і у нас за[illegible] так женщини лїчити.

Відложено ad calendas graecas електричне осьвітлене Тернополя. Міска рада відкинула передовсім невигідну оферту фірми Семенс і Галька, а спілки женевскі і берлиньскі цофнули свої оферти, бо місто зовсім нїчим не хоче причинити ся до урядженя у фінансовім взглядї, а дає лише ґрунт, і то невідповідний задля своеї якости і положеня. По докладнім обчисленю показало ся, що спілка мала би всего 2·9% зиску із вложеного капіталу, а до того ще міска рада тернопільска не давала жадної запоруки що до поводженя цїлого підприємства. Очивидно не могла на такий інтерес згодити ся жадна фірма.

Торговля дївчатами. Краківскій полїциї удало ся спровадити назад до дому дві молоденькі дївчинї, 16-лїтну Н. і 15-лїтну М., котрі походять з Підгіря. Їх зааґажував знаний обманець Ерлїх для своеї „оркестри" в Сальонїках в Туреччинї. Дївчата поїхали туди і найшли там ще 14 жертв безсовістного Ерлїха. З тих 16 дївчат вміли грати 8, а решта удавала, що грає. До дому писали дївчата, що їм дуже добре дїє ся. Завдяки енерґії краківскої полїциї дістали ся ті дві дївчинї до дому, але Ерлїх остав ся в Сальонїках.

Новий костел в Чернівцях. Архиепископска консистория рим. кат. обряду надіслала сими днями комітетови зелїзничих урядників в Чернівцях своє зізволенє на будову рим. кат. костела коло тутешного двірця головного. Заразом призначив рим. кат. архиепископ Моравский із своїх фондів на ту цїль 500 зр. Костел має повстати із добровільних складок. А що буде з робітниками иньших віроісповідань? Коли вже заряд зелїзниць такий дбалий о се, щоби рим. кат. робітники, котрі зі службових взглядів мусять бути на двірци і не можуть іти в місто для сповненя своїх релїґійних обовязків, мали свій костел, то чому не подбає о таку саму опіку для православних і унїятских робітників?...

Прикра сцена відограла ся сими днями в Чернівцях. В помешканю податкового ад'юнкта Йосифа Тусинкевича явив ся один підпоручник 41-го полку піхоти і заявив, що арештує урядника, та відвів его до ґарнїзонового арешту. В сїй справі довідуємо ся дещо: Ад'юнкт Тусинкевич одержав завізванє до військової канцеляриї на $^1/_2$ 11 год. перед полуднем. Він явив ся точно, але поручник, котрий мав тодї інспекцию, заявив, що команданта ще нема, отже нехай Тусинкевич зажде. Тусинкевич дїйсно ждав пів години на улици, але командант не приходив. Яко урядник не має Тусинкевич надто богато часу, отже він забрав ся до уряду. Се іменно має бути причичиною его арештованя, котре викликало в цїлім містї велику сензацию.

Втїк з вязницї. Черновецкий суд засудив минувшого місяця 37-лїтного Танасого Ґиґлюка за убійство на 18 лїт тяжкої вязницї. Ґиґлюка відвезли до карного заведеня в Станїславові і відтам втїк дня 13-го с. м. Він мав на собі арештантске убранє із знаком S. T. F. I. Він роджений в Юрківцях, кіцманьского повіта, і говорить лише по руски. Краєвий суд взиває всїх, хто би его лише придибав, відставити его полїциї.

Росийска цензура дозволила п. Тимченкови друковати в Киïві „Словар" его-ж укладу з тою умовою, що в заголовку буде він названий не „росийско-україньский," але „русско-малорусскій." Словар має вийти в двох обемистих томах; друк першого тому вже розпочав ся.

Грошеві клопоти. В середу зраня відобрав собі славний книгарник віденьский Манц житє вистрілом з револьверу. Він перебрав минувшого року яко самостійний властитель звістну книгарню Ґерольда, але в торговельних кругах говорили собі нишком, що ся стара фірма зачинає бути у фінансових клопотах. Манц повернув перед трьома тижнями з цїлою родиною з Ст. Ґільґен, де перебував через цїле лїто. В середу прийшов до своеї книгарнї, але дуже сумний і розстроєний, так що се впало всїм в очи. Відтак пішов до своеї канцеляриї, написав кілька листів, казав їх понести на почту, а сам замкнув ся в канцеляриї. З початку було все тихо, отже робітники думали, що їх шеф працює. Нараз почули вистріл з револьверу, а коли виважили двері, найшли Манца з простріленою головою. Єго відвезено до шпиталю, де помер о $^1/_2$11 год. перед полуднем. В кишени найшли лист до его жінки. Загально уважають фінансові клопоти причиною самоубійства.

Крадїж в костелї. В ночи з дня 11-го на 12-го с. м. допустив ся якийсь невислїджений доси злочинець зухвалої крадежи в костелї Пр. Богородицї у Відни при ул. Am Gestade. Коли захристиян входив о 4-ій годинї рано до костела, побачив, що на головнім престолї нема покрівця. Догадуючи ся крадежи, прикликав костельного і з ним став глядати за слїдами злодїя. І справдї під одним вікном побачили окрушини вапна, а на земли недалеко звідтам лежали порозкидувані ріжні річи, що доси були замкнені в скринцї коло лївого престола. Замок тої скринки був вирізаний, скляних стїн злодїй не ушкодив, певне не хотїв робити стукоту. В скринцї містили ся дорогоцїнности і захристиян переконав ся, що не доставало двайцятьпять предметів вартости 300 зр. На щастє дорогоцїнний подарунок княжни Марґарети віртенберскої, а іменно висаджене дорогим камінєм золоте серце, давнїйше украдене, а відтак віднайдене, переховує ся задля осторожности лише в день в тїй скринцї, в ночи аж переносить ся на приходство, бо инакше і оно було би стало добичею злодїя. Зараз повідомлено дирекцию полїциї. Сконстатовано, що виновник вдер ся до костела через мале вікно в сутеренах. Злодїй був очивидно добре обзнакомлений з місцевостию, бо витягнув драбину укриту коло головного престола і по нїй дістав ся до скринки, прибитої до стїни в висотї трех метрів. Тою самою дорогою утїк з костела. Дирекция полїциї зарядила слїдство за злочинцем, але доси не удало ся его віднайти.

Нещастє на морю. Нїмецкий парохід „Емануіл," котрий мав відплисти до Америки, розбив ся на морю і потонув. Люди, що були на кораблі, спасли ся.

Великі огнї. В Делятинї згоріло 12-го с. м. 30 домів, а 50 родин стратило цїле своє майно. — В Тарнові 7-го с. м. о 11 годинї в ночи вибух грізний огонь у військових бараках при ул. Ґумненьскій, наповнених сїном і вівсом. Підчас огню зірвав ся вітер, отже ратунок був дуже трудний. Згоріло до тла 22 бараків і 100 сягів дерева; уратовано 13 бараків і 600 сягів дерева. Огонь погашено доперва о 8 годинї рано. Богато стражаків сильно попарило і покалїчило ся. Шкода виносить близько 200.000 зр. Огонь, здаєть ся був підложений.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 17-го жовтня 1896 року.

Відень. *(Засїдане 16.го с. м.)* По закінченю ґенеральної дебати відкинула палата внесеня, щоби закон о своїнї відослати до комісиї, і ухвалила перейти до специяльної дебати. Опісля перейшла палата до наради над пильним внесенем пос. Гавка. Внескоставець узасаднював пильність. Президент мінїстрів ґр. Баденї заявив, що правительство вже пояснило своє становище супроти безпосередних виборів підчас розправ над виборчою реформою. Правительство тепер не може подати сталу проґраму про свогочасні працї законодатних заступництв. Рада державна має полагодити пильні справи, котрих не можна відкладати. Бесїдник заявляє ся против пильности, котру при голосованю відкинено 103 голосами против 98. Так само відкинено пильне внесене пос. Шлєзінґера в справі звернення 3-процентових відтягнень від платнї державним урядникам для пенсийеого фонду. Пильне внесене пос. Шустера, щоби дїяльність кредитових спілок не спинене вузкоглядностию судів, принято.

Відень. Правнича комісия ради державної приняла рішене палати панів в справі фідеікомісу родини кн. Чарторийского 9 голосами против 3. Против того голосували пос. Пацак, Вашатий і Ніцше.

Відень. Найвисший трибунал відкинув жалобу Ілаша Кітула і тов. з Валяви против черновецкого правительства в справі громадских виборів яко неузасаднену. Краєве правительство операло ся на тім, що коли-б навіть подані в жалобі причини мнимої неважности виборів були правдиві, то они зовсїм не вплинули би на результат виборів.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.